

Informace ze zdravotnictví kraje Vysočina

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Jihlava
28.6.2005

8

Tuberkulóza a respirační nemoci - činnost oboru v kraji Vysočina v roce 2004

*Tuberculosis and Diseases of the Respiratory System - Activity in Branch in the
Region Vysočina in 2004*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v kraji Vysočina v roce 2004 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the region Vysočina in 2004 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals.

Podkladem pro zpracování dat byl výkaz A (MZ) 1-01, který vyplňuje každé oddělení (pracoviště) oboru tuberkulózy a respiračních nemocí (dále jen TRN), údaje o lůžkové péči byly čerpány z výkazu L (MZ) 1-02 o lůžkovém fondu. Výkazy byly součástí Programu statistických zjišťování v ČR na rok 2004 (Sbírka zákonů ČR, částka 124 ze dne 12.11.2003, formou vyhlášky ČSÚ č. 371/2003 Sb. a její přílohy č. 2). Program byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Návratnost výkazů byla 94,7 %. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z dostupných materiálů ČSÚ.

Vznikem zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních vchází v platnost nové kategorie zdravotnických pracovníků, které již nejsou plně srovnatelné s kategoriemi původními. Tyto změny se promítly i do výkazů A (MZ) 1-01 a L (MZ) 1-02.

Na mapě je znázorněno rozložení zdravotnických zařízení poskytujících ambulantní i lůžkovou péči k 31.12.2004. Jsou zde zahrnuta i odloučená pracoviště, naopak pracoviště, která ukončila během roku činnost, zde na rozdíl od údajů uvedených v první tabulce, zahrnuta nejsou.

Ambulantní péči v oboru TRN, zajišťovalo stejně jako v minulém roce, 18 zdravotnických zařízení, ve kterých pracovalo 15,31 lékařů a 27,20 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD), vše souhrn úvazků včetně smluvních. V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 3,0 lékařů (ČR 3,2), na jedno lékařské místo tohoto oboru připadlo v kraji 33 779 obyvatel (ČR 30 971).

V ordinacích TRN bylo provedeno 89 506 ošetření - vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 5 846 ošetření (ČR 6 272). Vysoká hodnota tohoto ukazatele v okrese Havlíčkův Brod neodpovídá skutečnému zatížení lékařů, neboť do celkového počtu ošetření je zahrnuta činnost zařízení, které bylo ukončeno během roku, zatímco hodnota úvazku zde započtena není. V našem kraji bylo v roce 2004 provedeno 5 584 očkování BCG (očkování proti tuberkulóze). Většinu očkovaných tvořily děti ve věku 11 let, a to 74 %. Celkově se počet očkovaných proti roku 2003 snížil o 15 % zejména v důsledku nižšího početního zastoupení dětské populace. Komplikace po vakcinaci nastaly v deseti případech (0,2 %).

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám pod stálým lékařským dohledem. Pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí bylo na ambulantních pracovištích TRN v kraji dispenzarizováno celkem 22 576 osob (z toho 44 % tvořily ženy). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl počet dispenzarizovaných v kraji nižší než v ČR. Nejčastější příčinou dispenzarizace byla chronická bronchitida 49 % (ČR 46 %), astma bronchiale 22 % (ČR 21 %) a zánětlivé onemocnění plic 10 % (ČR 10 %).

Ambulantní pracoviště TRN evidovala v kraji celkem 3 024 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakterií, z toho 58 % osob ve skupině R1 a 42 % ve skupině R2. Na celkovém počtu se podílely i děti mladší 15 let, a to téměř 2 %. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem plicního onemocnění, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, ovšem srovnání mezi okresy je problematické, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

K 31.12.2004 byla v nemocnicích v našem kraji 3 plicní oddělení, ve kterých pracovalo 8,00 lékařů a 26,50 ZPBD, dále 3 odborné léčebné ústavy s 9,50 lékaři a 46,84 ZPBD (součet úvazků včetně smluvních). V jednom zařízení, a to v Dětské léčebně v Počátkách, se léčily děti i z jiných krajů.

Značky v tabulkách

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval

Zpracovaly: Věra Procházková, Alena Vondráková

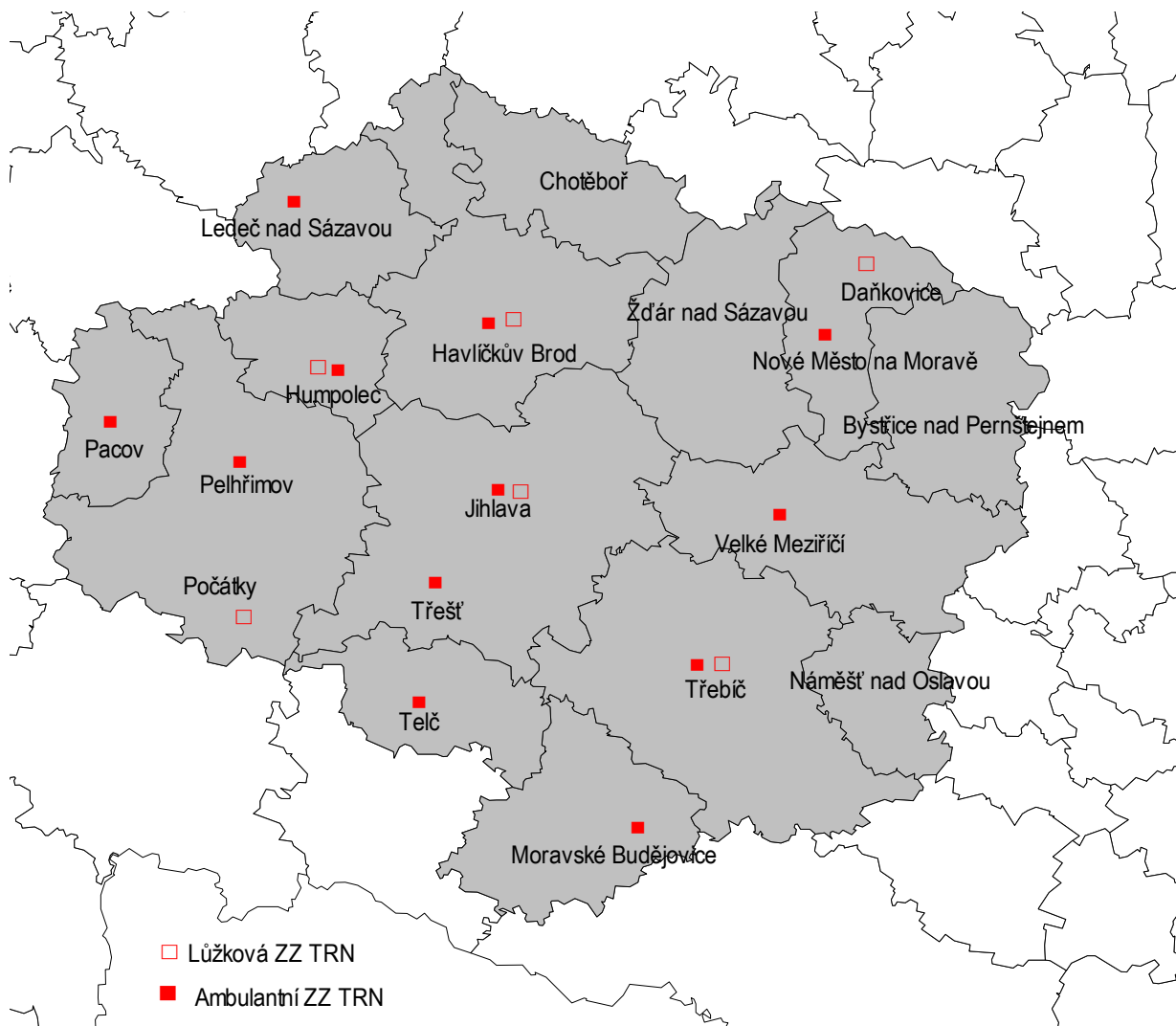
ÚZIS ČR, Krajský odbor Vysočina

Benešova 21, 586 01 Jihlava

tel.: 567 563 698, 567 563 697

e-mail: prochazkova@uzis.cz, <http://www.uzis.cz>

Poskytovatelé ambulanti péče v oboru TRN v kraji Vysočina

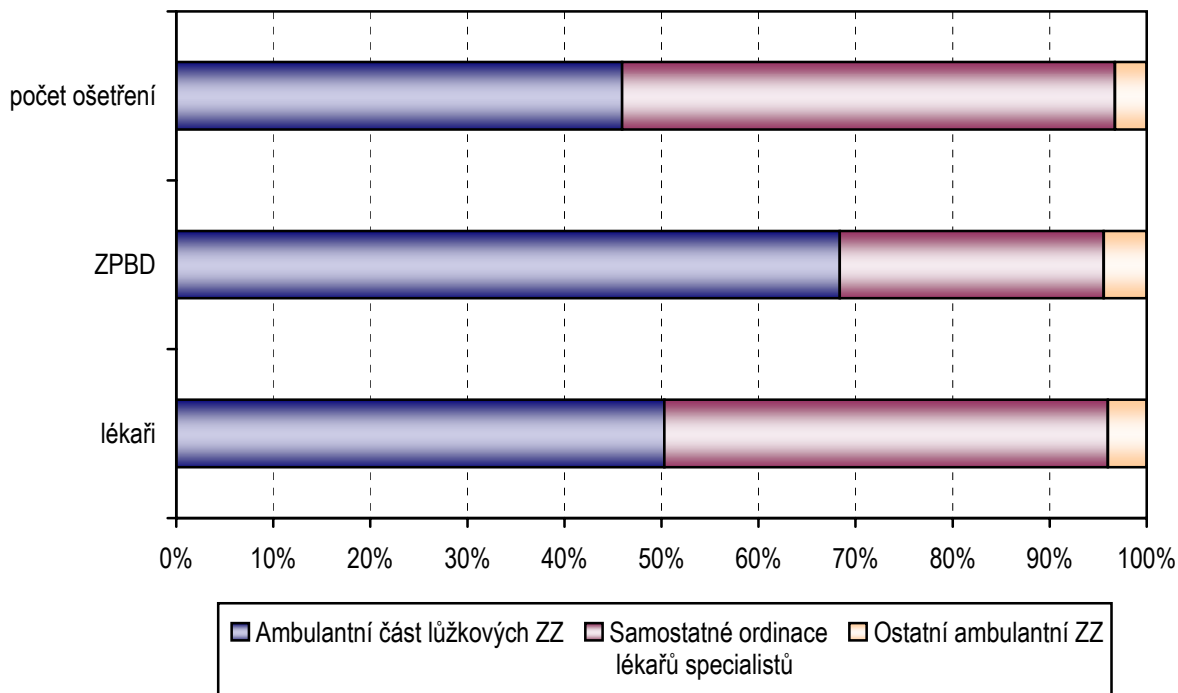
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	struktura v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
kraj Vysočina								
Ambulantní část lůžkových ZZ	8	7,70	50,29	18,60	41 108	3 806	45,93	5 338,7
Samostatné ordinace lékařů specialistů	8	7,00	45,72	7,40	45 480	1 530	50,81	6 497,1
Ostatní ambulantní ZZ	2	0,61	3,98	1,20	2 918	248	3,26	4 783,6
Celkem	18	15,31	100,00	27,20	89 506	5 584	100,00	5 846,2
dle území								
Havlíčkův Brod	3	0,80	5,23	3,00	14 862	1 122	20,09	18 577,5
Jihlava	5	4,71	30,76	6,20	21 682	1 386	24,82	4 603,4
Pelhřimov	4	2,50	16,33	6,60	17 795	657	11,77	7 118,0
Třebíč	4	4,30	28,09	6,40	20 472	1 321	23,66	4 760,9
Žďár nad Sázavou	2	3,00	19,60	5,00	14 695	1 098	19,66	4 898,3
Vysočina	18	15,31	100,00	27,20	89 506	5 584	100,00	5 846,2
Česká republika	306	329,58	100,00	653,12	2 067 145	101 438	100,00	6 272,1

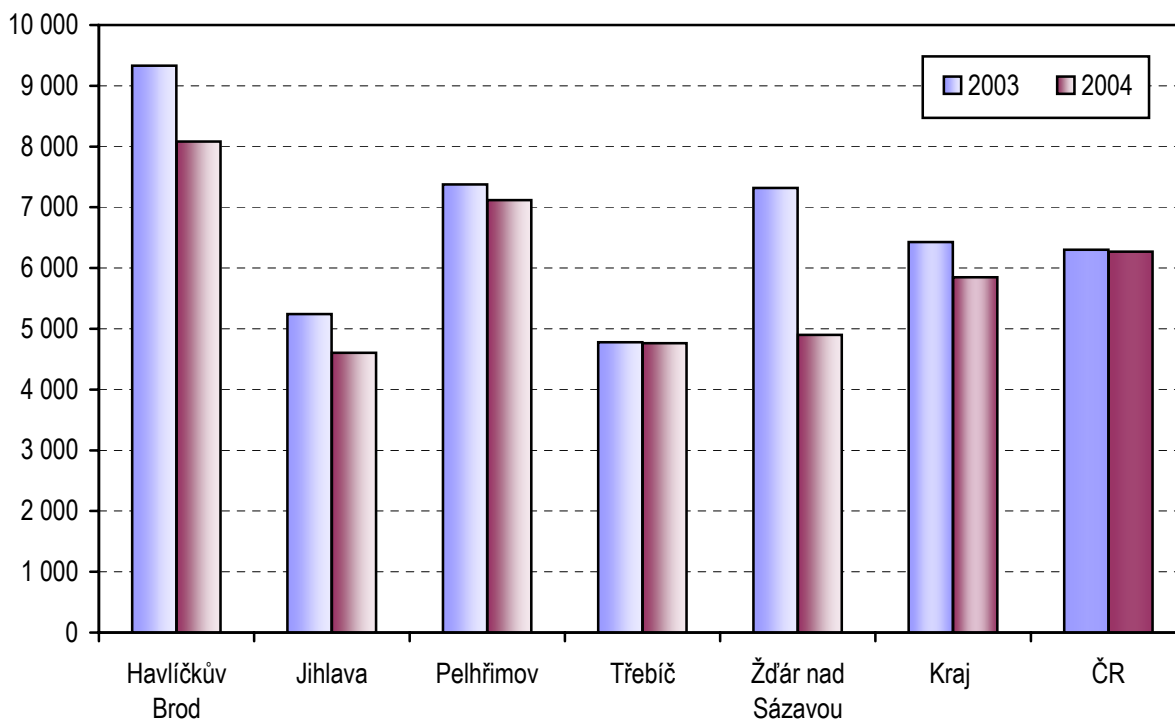
¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb. o nelékařských povoláních § 5 - § 21

Struktura personálního zajištění a ošetření oboru TRN dle poskytovatele ambulancních služeb

Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2003 a 2004

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí (DÚ)

Onemocnění (diagnóza MKN 10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	Kraj Vysočina				z celku kraje osoby nově přijaté ¹⁾		
	celkem	z toho		na 10 tis. obyvatel	muži	ženy	
		ženy	děti (0-14 let)				
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33-C34, C39.9)	546	108	-	10,56	99	31	18,00
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	28	4	-	0,54	4	1	1,57
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	230	97	-	4,45	8	5	4,12
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	2 362	943	-	45,67	237	121	48,23
Chronická bronchitis (J41-J42, J44.0-9)	11 128	4 858	-	215,18	500	361	228,37
Astma bronchiale (J45.1-9, J46)	4 875	2 622	11	94,27	215	266	131,57
Emfyzém plic (J43.0-9)	589	133	-	11,39	40	4	12,10
Bronchiektázie (J47)	180	84	-	3,48	9	4	4,76
Sarkoidóza (D86.0,2)	285	193	-	5,51	12	15	8,08
Pneumokoniózy (J60-J66)	124	9	-	2,40	8	-	14,24
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	255	137	-	4,93	17	13	5,62
Nenádor. onemocnění pohrudnice (J86-J94)	244	92	-	4,72	23	7	8,25
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	480	142	-	9,28	21	7	8,48
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	1 250	503	-	24,17	113	82	18,78
Celkem	22 576	9 925	11	436,54	1 306	917	512,18

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-14 let)	celkem	z toho děti (0-14 let)	
Havlíčkův Brod	208	1	523	18	-
Jihlava	441	-	35	4	471
Pelhřimov	423	-	126	9	73
Třebíč	598	-	271	15	2 238
Žďár nad Sázavou	81	-	318	4	737
Vysočina	1 751	1	1 273	50	3 519
ČR	35 836	109	32 956	2 593	143 942

¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriózu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriózu mimo dýchacího ústrojí) jestliže:

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriózy.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR
Počet oddělení	3	43	3	22
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	8,00	175,79	9,50	76,12
ZPBD ²⁾ celkem	26,50	589,07	46,84	406,91
sestry ²⁾ u lůžka	25,50	552,07	42,84	366,54
ZPOD ²⁾	9,00	173,48	10,00	107,44
Průměrný počet lůžek	78,00	1 677,95	290,00	2 115,67
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	62,7	1 220,2	215,0	1 445,6
na 1 lékaře	7,8	6,9	22,6	19,0
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	2,5	2,2	5,0	3,9
Počet lékařů na 100 lůžek	10,26	10,84	3,28	3,63
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	33,97	36,32	16,15	19,39
Počet hospitalizovaných	1 902	38 129	2 039	15 111
Nemocniční letalita	76,9	84,4	26,9	49,6
Využití lůžek ve dnech	294,2	266,2	271,4	250,1
Průměrná ošetrovací doba	12,1	11,7	38,6	35,0
Prostoj lůžek ³⁾	2,8	2,7	10,1	11,6

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.:

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestra - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Nemocnice Havlíčkův Brod p.o.

Nemocnice Jihlava p.o.

Nemocnice Třebíč p.o.

Seznam OLÚ s plicním oddělením v kraji:

Léčebna tuber. a respir. nemocí Humpolec

Léčebna TRN Buchtův kopec

Dětská léč. pro nesp. onem. dých. cest Počátky